

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУН ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zamankbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАЙРАМ

ОЗГЪАН ЖЫЛЛАДА БОЛДУРГЪАН ЖЕТИШИМЛЕРИБИЗЕ КЪУУАНАБЫЗ, АЛГЪА ТАУКЕЛ КЪАРАЙБЫЗ

Түнене ингирде Нальчик шахарда Жашыл театра Къабарты-Малкъар Республика къуралгъанлы 97 жыл толгъанына жораланнган байрам болгъанды. Ары республиканы жамаутындан иги кесек адам, КъМР-ни Правительствосуну, Парламентини келечипери, федерал округдан, регионладан къонақтла да келгенди.

Байрамны республиканы Культура министерстсвосу къурагъанды, бардырган а «Къабарты-Малкъар» төлөвщчаны диктору **Атталаны Аззор**, КъМР-ни сыйлы артисткасы **Фатима Чехмакова** эм КъМР-ни сыйлы журналисты **Станислав Сердюков** этгендиле. Республиканы гимни бла тиобегендиле жаш артистте келгеннеге.

Ызыла КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** сёлешгени. Ол къыхса сёзюнде 1921 жылда Россейни Федерациясына кирген автоном республика къуралгъанлы, аз заманчыкъын ичинде бизни, къабарты эм малкъар халкъланы, экономикабыз, маданиятыбыз, адабиятыбыз да, саулай жашау болумбұз түрленгненин, ёсегенин, айнығанын чертгенди.

Ол бу кезиде къара танымагъан миллитте оқыу-жаза юйренгенгелерин, энді бизни кесибизни башхалдан айтырма адабиятыбыз, искусствовоз, илмуда, күлтүрада, саулукъ сакълауда да белгили адамларыбыз болгъанын, аллай жетишимиperiбиз ююн республикабыз көп биийк дарражалы сауғалыга тишиши болгъанын белгилегенді.

- Бусагыттадағы къыйын болумғы да къарамай, республика социал-экономика жаны бла айныйды, инвестицияла алады. Промышленностыда, энергетикада, эл мюлкде, туризм эм башша сфералада да инвестиция проектиле жашауда бардырыладыла, жангы бийик технологиялар производствола ачыладыла, билим алыу, маданият, саулукъ сакълау эм социал жумушта тыңтылы тамамланадыла.

Къабарты-Малкъарда жангы школла, медицина арапа, больницала, поликникала, культура юйле, спорт мекеммәла, физкультура эм саулукъ

Валерия.

Ефрем Амиримов.

сакълау комплексле ачыладыла. Биз, бирге болуп, не тюрлю къыйынлықтасы да хорлап, алға барлығыбызгъа ийнанама. Инфраструктура түрленеди, жангы юйле, жангы жолла ишленеди, информация технологиялар хай-ырланыуға бериледи, шахарланы, эл-эллени да сыйфатлары түрленеди, - дегенди Юрий Александрович.

Республиканы башчысы айтханга көре, бизни быллай жашаугъа жетгенибизде алғыннан төлөюлени, бююн

ызыла саңкада концерт программа башланнганда. Биринчи ары «Кюн шахарда» оқуыған, Нальчикни искусство школларында юйренген сабиите чыкъындыла. Ала, жарық жаннан гитче жулдузчукълача жарытып, бизизни тамблабыз ышаннанылы болгъанын көргүзтегендиле. Ызыла жырчыла **Гергъокъаланы Халимат, Габоланы Тенгиз, Азамат Беков** бирге да, бирим-бирим да жырлайдыла. Республиканы тепсеве ансамблері «Балкария», «Кабардинка», «Терские казаки» да кеслерини устайлыштарын көргүзтегендиле. КъМР-ни, Ингуш Республиканы да халкъ артисти, Къарабай-Черкеси сыйлы артисти, жырчы, поэт, композитор **Ефрем Амиримов**, түгүн жерини жамаутын байрам бла алғышал, эки жырын айтханды.

Бу байрамгъа биғезе Россейни халкъ артисткасы, бу кюнден башшал, Къабарты-Малкъарны да халкъ артисткасы **Валерия** келгенді. Ол, жамаутын алғышал, концерт программаны аспалын бардыргъанды, бизни сахнабызда кесини репертуарында болған жырлайдан иги кесегин айтханды. Къууанчылар ингр жарық салыту бла бошалгъанды.

Былайда эсгерте кетерге керекди: тарых документле билдиргеннеге көре, 1921 жылда 1 сентябрьде ВЦИК РСФСР-ни декрети бла Къабарты автоном область къуралгъанды. Ол заманда Малкъар округ түр автоном совет социалист республиканы (ГАССР) къуралында болгъанды. 1922 жылны 16 январяда Малкъар округун Къабартыга къышуп, Къабарты-Малкъар автоном область деп атагындыла.

Къабарты-Малкъар Республиканы кюн ал жылла 1 сентябрьде къуралып түрлөнди. Алай 2004 жылда 1 сентябрьде Бесланда болған къыйынлыкъын көзюнде (теракт болуп, 186 сабий бла 148 абадан ёлтюрөлген эди) бу кюнде къуаңч этиу ушагынулу болмагъаны себеппелі байрамны көчүрюргө тиүшгенді.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Маданият байламлықъыла

Къабарты-Малкъарны Башчысы Россейни халкъ артисткасы Валерия змда аны баш иеси, продюсер Иосиф Пригожин бла тюбешгенді

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Юрий Коков** Россейни халкъ артисткасы **Валерия** эмда аны баш иеси, продюсер **Иосиф Пригожин** бла тюбешгенді. Алай Нальчике КъМР-ни Къыралығыны кюнөн аталаған улут концерт программа къатышыргыа келгендиле.

Республиканы оночусу Россейни регионалы араларында культура байламлықъынан айнтығында энси улут къыйыны ююн жырчығына разылығын билдиргенді. «Сизин Къабарты-

Малкъарда көргенибиз къуаңчларды. Мында сизни не заманда да сакълайдыла, чыгъармачылығызыны да союдиле», - деп чертгенди Юрий Коков.

Валерия республиканы таматасы аны ишине бийик бағыа бергенде ююн ыспас этгendi эмда баш иеси бла бирге Къабарты-Малкъарга энттада келирге хазырлығын билдиргенді.

КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствосуну пресс-службасы.

Парламент

Пенсия жыл саннга жетгенлеге къырал болушлукъ къалады

КъМР-ни Парламентини президиумуну быйыл көз сес-сияда биринчи жыйылыунда отузгъа жуууку соруугъа къа-рагъанды. Аны ача, спикер Татьяна Егорова жыйылыу къыхса эссе да, аны кезиүондө кёп магъаналы жумушланы толтуургъа белгиленингенин чертгенді.

Кенгешде «Пенсия жыл саннга жетген инсанларга къырал болушлукъун юсюндөн» законуна проектин созгендиле. Аны «Единая Россия» политика партияны депутаттары хазырлагъанды.

Фракцияны башчысы Парламентти спикерини орунбасары Михаил Афашагов ангылатханыча, «КъМР-ни инсанларыны бир-бир къа-уммаларына къырал социал болушлукъун юсюндөн» ре-спубликалы законуу чекле-ринде страховай пенсиятъа чыкъгъанда эр кишилеген 60, тиширыулагъа уу 55 жылда къыралын жынданда себеплик этипиди. Жанги до-кументтеде уа ол эркинлике сакъланадыла. Ол сюзол-гендөн сора Парламентти жыйылыунда тинтилликиди.

Депутатта «КъМР-де къы-

рал граждан службаны Тиз-месине тюзетиүле кийиринуу юсюндөн», «Жамаат эколо-гия надзорну юсюндөн» ре-спубликалы закон кююн тас этгенини юсюндөн», «КъМР-де 2019 жылда пенсиятъа социальный доплатаны ёл-чемин тохташдырыр муратда пенсиятъа жаша береге жетерик ахчаны бек аз ёл-чемини юсюндөн» эм башка законларын проектлерин да созгендиле.

Президиум «РФ-ни Граж-дан-процессуал кодексини 63-чу статьясына тюзетиүле кийиринуу юсюндөн» Фе-дерал законуу проектин да тинтилди. Аны сюдю оноуун толтуурну низамы тохташтырылгъанды.

Депутатла Парламентти кезиүүли пленар жыйылыун 27 сентябрьде бардырыргъа оноулашшандыла.

Кенгешде федерал закон-ланы проектлерине, къы-ралын башка субъекттерини парламенттерини башлам-чылыктарына да къарал-гъанды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Ахшы сауғы

Эки элни да окъуучуларына - жангыртылгъян спорт залла

Черек районда Къара-Сунун орто школуну эмда Жемтала-ланы 1-чи номерли мектепни окъуучуларына жанги окъу жылгъа ахшы сауғы этилгенди - аланы жангыртылган спорт залла сакълай эдиле. Энди ала физкультурадан дерслени, спорт эришиупени да эшиклири, терезелери да альышындырылган, къол-бет жууѓан жерлери игилени-рилген, жаны оборудование да салынган мекямда бар-дырыкъылда.

Битеу ол ишле "Къабарты-Малкъар Республикада

билим бериуну айнитын" деген къырал программагъы көре тамамлангандыла. Алаңга ахча уа юч бюджетден бөлүнгөндө - федерал-ныкындан - 1940 минг сом, республиканыкындан - 146 минг эмда жер-жерледен да - 110 минг сом, деп билдиргендиле Черек районну администрациясыны пресс-службасындан.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
СУРАТЛАДА: Жемталачыла тынчылык ремонт этилген окъу жилерини аллында.

КҮҮАНЧЛЫ МАКЪАМЛА

СЕЙИРЛИК ЭМДА ЖАРЫКЪ ХАЛДА

Республиканы Къыралыгъыны кююнен атальян къуучулладан бири Къабарты орамда болгъанды. Анда жарыкъ макъамла узакъдан эштүлгендиле. Сабый художеству колективлени келчилери уа "Нальчик- мени сюйген шахарым!" деген арт-фестивальга келгеннен алларында тепсегендиле эмда жырлажындыла.

Тюрлю-тюрлю организацияла, миллет биригиүү да чатырларын салгъандыла. Келген къонақыла алагъа уллу эс бургъандыла. Сөз ююн, «Декора-тивные культуры» совхоз келтирген юлкюлени, уллу эмда гитче назыланы, къошунпада

госяннинг, Бийланы Асланнга, Чабдарланы Алёнагъа, Соза-йланы Натугъа, Жуболаны Жамболатха, дагызыда баш-халагъа къонақыла сийюп тунгылагъандыла.

Спортун сойгенле да унтуулуп къалмагъандыла. Бирле шашка, шахмат ойнап эришгендиле, башхала, гиря көтюрюп, къарыуарын сынағандыла.

Къабарты эм Ногмов орам-ла бирге къошуулгъан жерде сабийлөгө ишленгөн ат-тракционда да адам көп эди. Анала, ынналы балалары бла келгендиле. Сабийле кыл-лаучалада учуп, зауукъуль

"Dance masters", "Ровесни-цы" эмда "Нартла" сабий тепсесе ансамблө уа иги кесеке дери тепсеп, жыйыл-гъланланы ыразы этгендиле. Белгили жырчыларыбыз Жашууланы Баширге, Анаит Пон-

тапхан кезиүүде абаданла, терек салкъынында олтуруп, ушакъ этгендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Той-оюн, алгъышлаула, тюрлю-тюрлю эришиуле

Черек районда Къара-Сунун орто школуну эмда Жемтала-ланы 1-чи номерли мектепни окъуучуларына жанги окъу жылгъа ахшы сауғы этилгенди - аланы жангыртылган спорт залла сакълай эдиле. Энди ала физкультурадан дерслени, спорт эришиупени да эшиклири, терезелери да альышындырылган, къол-бет жууѓан жерлери игилени-рилген, жаны оборудование да салынган мекямда бар-дырыкъылда.

Битеу ол ишле "Къабарты-

Малкъар Республикада" аттын айтдырыгъандыла. Буюнлюкде да алай барады, мындан ары да ол алай болгүйнүн айнанама, -дегенди Улбаш улу.

Районны башка жерлеринде да, байрамгъа аталып, той-оюн, тюрлю-тюрлю эришиуле да болгъандыла, деп билдиргендиле Черек районну администрациясыны пресс-службасындан.

Марзият АДИЛОВА.

Проект

Перлит ташны қазып чыгъарырга муратлыдыла

Көп болмай Къабарты-Малкъарны Правительствосуну Председателини орунбасары – инфраструктура эмдэлчилигиден айналын министри Владимир Болотоков Зауково элни қыттында перлит қазылышын жерде болғанда, деп билдиреди КъМР-ни Промышленность эмдэлчилүү министреттесене пресс-службасы.

«Каббаллерлит» инвестициалы проектке көре, Хакаюкда перлит ташны қазып чыгъарырга, жараңдырырга эм

андан тюрлю-тюрлю продукция ҳазырларгъа мурат этиледи. Бир жылга Россейде аны 80-100 минг тоннасы ҳайырланады. Эндиге дери от Тюркден, Грузиядан эм Армениядан кептирилгенди. Орта эсеп bla алгъанда, аны бир тоннасыны бағыасы 100-120 долларларға жетеди. Алай доллар көтүрүлөсө, сезону болмаса, таможня башчурмалы чыкъасала, аны ташыу болжалы узакъыгъа созулады эм бағыасына да къошулады. Бусагъатда Россейде пер-

литни промышленный халда алынган жерди жоккъаду. Хакаюкда биринчи эки жылда 30 минг тонна қазазаргъа эмдэ аны ёлченин ёсдоре барырға белгиленеди. Бу жаны ишиле къалай баргъанпарына КъМР-ни Промышленность эм сатыу-алуу министреттесене көз-къулаукъ болгъанларды туррады. Бююнлюкде проектине башларгъа технология эм финанс документте ҳазырдыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ИСКУССТВО

ЮРИЙ ТЕМИРКАНОВНУ ОРКЕСТРИ ЛЮЦЕРНДЕ СОГЬАРЫКЪДЫ

Эки жыл мындан алда Къабарты-Малкъар қыярал университеттеге белгили дирижёр Юрий Темиркановну атасы Хаты Сагидовичини атас атаптагъан культура ара ачылгъанды. Ол Уллу Ата жүрт уллы алды жыллада КъМАССР-ни Совнаркоммунау искуствола жаны бла управлениясыны татаматы болгъанды. Ол бусагъатда культура министре тенг күлгүккүдү.

Ол ачылгъанлы бери аны жашшары Юрий бла Борис бу араны ишине бес сакъдыша. Ма бу жол да августда СССР-ни халкъ артисти, Санкт-Петербургнун Къырал филармониясыны академиялы симфония оркестрини баш дирижёру эм художестволу татаматы Юрий Хатуевич ол культура арада болгъанды. Ол мында республиканы татамалары бла, жамааты организациялары көлчелилери, искуствомуна бла күтүрүнүү атамалары, Нальчикде болгъан окуу юйлени студентлери бла түбешгенди. Ала сурат эм къөл устымыкъланы көрмөчлөрине къарыгъандыла.

Юрий Хатуевич бу окуу юйгеч жаны киргендеге студент билеттерин кеси къольду бла бергенди. КъМКъУ-ны художестволу колективлери битеудүнүн таныгъан къонақларыны сыйнаңын концерт программа көргүзтегендиле. Ахырында уа белгили дирижёр студентлени сорууларына жууп этгенди.

Аны көл муратлары барды. Россейни музыка искуствосунда бесек белгили коллектив

kesini сезонун Швейцарияда эки көре концерт берип, алай башшарыкъды. Аланы биринчи 3 сентябрьде Женевада, экинчиси уа 4 сентябрьде Люцерн шахарда академический музыканы халкъя арапалы фестивалында боллуккүдү.

Люцернде ол акция 1938 жылда башланганды эм ариу төрөгө айланнанды. Аны бардырыууга къоратылыкъ ачынан къырал жаланда беш процентин төлейди, къалгъанын энни адамла бередиле.

Бу байрамнын 1999 жылгъа дери «Люцернде музыканы халкъя арапалы ыыйыгъы» деп алай болгъанды. Андан арысында «Люцернде академия музыканы халкъя арапалы фестивалы» деп айталады.

Ол жылга юч көре барады: жайда, кюз артында эм християнлары Пасха байрамларында.

Быйыл бу даражалы фестивальда согъарыкъланы санына Чайковский атты Халкъла арапал конкурсада ючончо жерни алгъан пианист Сергей Редькин киргенди. Ол, Санкт-Петербург консерваторияны музика школуну бес иги окъучучусу, Юрий Темиркановну премиянына да тийшили болгъанды.

Белгилүү жерлешизбиз Юрий Темиркановха 80 жыл болгъаны бла байламмы тыш къыраллагъа көп гастрольда боллукъуда: Къытагъя, Кореягъя, Япониягъя, Германиягъя, Австриягъя, Словакиягъя, Люксембургга, Тайваньга барып умутлудула оркестрлана. Швейцарияда къураллыкъ концертле уа бу уллу да, ариу да къуумланы биринчи атламларында.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

Орунна салыу

Межгит дин ахлуланы сакълайды

Огъары Малкъарда эски межгитлени жаны бла оғырулу иш эртте башланганды. Бир талай жыл алгъа мында Мечюланы Кязим хажи намаз қызылчыкъ юйно жанырткан эдиле. Озгъан шабат күн а, Къабарты-Малкъарны кадийи Мисирланы Ҳызыр да къатышып, Сауту элде межгити күуанч халда ачылып болгъанды. Ол күн мында көп жылладан бери биринчи кере намаз этгендиле, байрам тепселе да алгъандыла.

Сауту эртегили эмдэ уллу къыйынлыкъ синаған элледен бириди. Къуру къалгъан жүрт 1957 жылгъа дери къалмай оюлгъанды, ол санда межгит да тас болурға жетгенди. Болсада тынгысыз жүрекли адамларынан хайырындан аны жанырттырга онтабылгъанды. Бююн а ол кесинде дин ахлуланы сакълайды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Шимал Кавказ Күн сайын

3

Къараачай-Черкесден жигитлөгө - уллу хурмет

Санкт-Петербургда Пискарёв мемориал қвабырлада салыннан мермер къанганы ачылыуна Къараачай-Черкесини башшысы Темрезланы Рашит бла КъЧР-ни Парламентини таматасы Александр Иванов къатышхандыла. Шимал ара шахарны губернаторуна буйруу бла магъаналы иште вице-губернатор Ания Митянина да къошулганы.

Мермер къанган Аллея Памяти деген жерде салыннанды, аны юсюнде былай жазылыпды: «Къараачай-Черкес Республикадан фронта барып, Ленинградын күршоудан эркин этер ючон жигитча сермешген солдатлары ёмюрюлк маҳтау». Аланы арапарында лейтенант Байчорланы Даутут да болгъанды. Аны көкюрегин 13 кырал саута жасагъанды, ол санда Къызыл Жулдузун эки ордени, Ата жүрт урушуну 1-чи даражалы ордени да.

Грозныйни юбилейине жораланнган кюмюш ахча

Россейни Центробанкы Чеченин ара шахары Грозныйни 200-жыллыгы бла анга жоралатын кюмюш ахча чыгъарыу бла алышшалагъанды. Ол 3-сомлукку, 31,1 грамм тартады, 925 пробалы кюмюшден ишленгенди, аны юсюнде суратда «Грозный-ситиды» бийик юйлерини бла кавказ тауалын тюз да ортасында «Чеченин Жюргеги» деген межгит сюеледи. Бу темир ахчаны жаланда эки минги чыгъарылгъанды, -деп билдиреди РФ-ни Банкы.

Элли беш метр бийикликде – аркъаны юсюн бла ётгенди

Дагыстандан Расул Абакаров «Грозный-ситиды» эки аркъаны юсюн 32-чи этажларын арапарында тартылган аркъанын юсюн бла 55 метри, жел къытас ура турғынаны да къарамай, ёттени. Хауда алай жолоучулуккын Расул профессионал боксуну «Время легенд» деген күүчүнчлини ингирини аллында бардырьганды. Энди уа бийик юйленни арапарында тартылган аркъанда барыуун Чеченин ара шахарыны 5 октябрьде толтук 200-жыллыгына аттарыкъды.

Улоу ючон хакъ алмагъанды, конфетле да юлешгенди

Владикавказда жашагынланы маршрут таксиин водители Руслан Губиев сейир эттиргенди. Ол саутюн пенсииячыларынан хакъсыз жүрткендиги, аны къой, алагъа эмдэ башка пассажирлere да конфетле юлешгендиди. Бу суюппын иш биркюнлюк болгъаны бла къалгъаны белгисизди, алай шахарчыларынын къууанып, халал жүрекли водительге насып, саулук тежегендиди.

«Көп ёмюрюло Ингушетия» - Абхазияда

Абхазияны кырал музейинде «Көп ёмюрюло Ингушетия» деген көрмич очылынды. Анда къолдан усталаны бла художниклени айырмалы чыгъармалары салыннандыла.

Ингушетиянын культура министрины орунбасары Людмила Гетагазова билдиригинге көре, Абхазияда көп тюрлю тобешүүле, концертле, көрмичле бардырьлакъыдьыла, алагъа келгенде, распубликанында тесеүчүлөрнөн къарыгъа, аттары айтылган артистлени жырлакъанларына тынгыларға, миллет жырылганы көрүргө, ашарыкъаларындан да татарыга онг табарыкъыдьыла.

Терс оноонуу тюрленидирирлерин тилейдиле

Россейни футбол союзу УЕФА-да Шимал Кавказда халкъла арапал футбол оюнла бардырырга эркин этерин тилейдиди. Аны юсюнден ТАСС РФС-ни президентини айланып билдиригендиле.

-Шимал Кавказда футболну сюедиле эмдэ аны айындыр ючон къолдан келгенин аймайдыла. Мында халкъла арапал оюнла бардырьмазыга деп онон этилгени беш жыл озгъанды, ол заманында къоркъуусулук бла жалчытуда бир тюрлю кемчилик табылмагъанды, спортуна башка тюрлөрнөндирилгенди. Алаев.

Архыз – магъаналы сюзюулени майданы Къараачай-Черкесде 9-14 сентябрьде «Кавказский диалог» деген халкъла арапал форум ётарикиди. Россейден

эмдэ тыш къыралладан политолог, экономист, юрист, журналист, халкъла арапал бла байламмы специалист, «Архыз» туризм-рекреация комплексде СКФО-ну айнтыруун амалдарын сөзөрдиле.

Форумуна Халкъ дипломатиягъа себеплик этину А.М. Горчаков атты фонду бла РАИСиС-ни филиалы – Шимал-Кавказ институту - къурагъандыла.

Информагентстволаны билдириулерине көре
ТЕКУЛАНЫ Хая хазырлакъанды.

Талпыныңулуу

Хасан Хусейновичи жашау жолу аны төлөсүнө келечилеринден артык башка болмаз – школдан сора Къабарты-Малкъар кыярал университеттеги бошагъанды. Совет Аскерде күпүлүк этгенді, туғынан эли Къашхатауда устаз болуп ишлегенді. Алай андан ары уа жашауна ВЛКСМ киреді. Аны къыралыбызы жаш тёлөсүн бирдірген организацияда жолу Совет, шөндө Черек, районку бёлөмлеринден биринде башланады. Ызы bla аны комсомолуу район комитетине биринчи секретарына, эки жылдан организацийна Къабарты-Малкъар обкономуу экинчи, энта бир жылдан а биринчи секретарына тийишилі көреділе.

Андан ары ёсе, Хасан Хусейнович Къамасср-ни Басманы ишлери, полиграфия эм китаптаны сатып алып кыярал комитетине башчылык этгенді. Республиканы Правительствоосуну, ол кезиуде бу

ВЛКСМ-ни Совет районуна къураа бёлөмюнү татмасы бол деп чакъырадыла. Ол кезиуде уа аллай онглагы ауыттара жарамагъанды», деди Хасан Хусейнович.

Ызы bla ол «Сельхозтехника», Граждан оборонаны район штабында да ишлегенді, 1975 жылда уа комсомолуу Совет районку биринчи се-

— ВЛКСМ-ни 100-жыллыгына**«БИЗ ЖАШАУУБУЗНУ, КЪЫРАЛЫБЫЗНЫ
КЕЛИР КҮНЮН КЕСИ КЪОЛЛАРЫБЫЗ БЛА
КЪУРАГЪАНЫБЫЗГА ТОЛУ ИЙНАНГАНБЫЗ»**

**КъМР-ни Къыралыбызыны күнүнү алында республиканы
бийик кыярал сауғылалары бла белгиленгенлени арасында
Чеченланы Хусейни жашы Хасан да бар эди. Ол КъМР-ни Баш-
чысыны ыразылыгына тийишилі болгъанды. Аны жаш тёлөнү
йүретиуде, жамаут ишде тирилигине бағы берилгенди.**

гендерича ари тёшекледе жукълама зыкъаларын билип турғанлай, сыйнаудан артха турмагъан жаш төлбюз менин бек ётимлендиргенди. Биз жашауубузну, къыралыбызы келир күнүн кеси къолларыбыз бла къурагъаныбызгы толу ийнанганды», деди Хасан Хусейнович.

Республика айырмалы жашарын бла къыларын къыйын къуруулушлагы айгенді, алай ала бла байламылышында уа юзменен.

Кретарына сайланнанды. «Не бұксудурулғы барды, ал кезиуде бу күпүлүк уллу жууаптылыкты излегенин, ВЛКСМ къыралда къаллай деменгили ишни толтурғанын алықы тәрен тюшюнменеген здим», деди менин уашак нёгерим андан ары.

Болсада жаш адамны биллай жерде кеси аллып на къоймагъанды. Аңа татмасы нёгерлері Александар Жигатов, Мирзоев Залимгери, Жириаслан Вологиров не жаны бла да болушукъ этгенділе. «Биз татма нёгерлеребизни төрелерин андан ары бардыра, республиканы жаш тёлөсүн адеп-къылъыкъга, патриот ниеттеги жүртепбеніз.

Организацияны жетишмели уа хар комсомолчы бала къаты байламылды. Жаш эндик да аны ююн көрнөнди алай дерікде да болур. Уттай, алай төз тюйюлдөне. Ол учунуулукъын, буюрулганын ишке жууаптылыкъын, урунугъя, оқытууга көртилни, улут ишлени, муратланы заманы болгъанды», деди ол эсереди Чечен улу.

**Тырныаузда
комбинатдан
БАМ-гы дери**

Байкал-Амур магистральында иштеген жана көрнөнди алай көрткөнди. Къашхатауда устаз болуп көйтамиша. Къабарты-Малкъарны

ди. Аңа уа күлтүрада ишлекенге жерлешлерибизе концертле къурагъанларды сабептеги этгенді. Сөз ююн, БАМ-га Россейни халкъ аристистасы Къулбайланы Людмила көп кере баргъанды, Нальчик курортту күлтүрле дворевици театра студиясында ашыгып сакълаандыла.

Совет районуу школаларында уа ВЛКСМ-ни район комитетине секретары Эндрейланы Аминат-БАМ-ны ишлекенлөгө. «Аллай төрт фестиваль бардыргын эдик, деди уашак нёгерим. - Алагыа кырылды битеу жерлеринден да көлтеги эдиле жырчыла. Аны чеклериңдин пионерле къуруулушлагы кеси къоллары бла эшген жөн кийимлени, китаплана, башка сауғаланы жи-

берип турғандыла. Кеси гиз да ангылайызы быллай сауғынан алгъаны көлю къалай көтүропгенин.

Комсомол бригадада КъМР-де уллу объектлени ишлетиуге да къатышандыла, ол санда Тырныаузда вольфрам-мolibден комбинаты, Нальчикде «Спартак» стадиону, Профсоюзлары эмда Пионерлери дворецлерини

Тимбора Мальбахов bla.
башламчыларындан бири ВЛКСМ-ни обконуму къорууланы эм спорт бёлөмюнү татмасы, хунерли къураачу Тюбейланы Хызыр болгъанды. Ол ёсюмлю, кючли жаш эди. Кеси да таулагыа ёрлере, чарышлете къатшырыгъа, аякъ машина нада эришиулеге барыргы бек сойгенді», дед эсереди Хасан Хусейнович.

Дагъыда бир белгилі адамны атын сагыннырга сюеди ол. Элбрус не заманда да альпинисттени тартахналай турады. Аңа ёрлере да Совет Союзну битеу жерлеринден да көлгендиле. «Бизге аланы къонактыа алғырға, таугъа жолун къуарыга Залиханланы Хусейн бек болжушанды. Ол Альпинизм федерациясына татмасында этгенді.

Европаны бек бийик тауяна ёрлеулендін бирине уа кесим да къатышханма. Хызыр болмай баргъанма, акклиматизациядан да ётмей, тийишилі снаряженісіз. Элбруса жашлыкты эм комсомол чёрчеклини хайрындан чыкътканма! Аны тёлпесинде уа биз 21-чи ёмюрно комсомолуна письмо къылған эдик. Биргебизге бартын Атабийланы Юрий а ол жол рекорд салғын эди – Элбрусу эки тёлпесине да ёрлеп», дед ышарады комсомолуу ветеранды.

Ушагыбызынды ахырында мен уашак нёгеримден эндиги жаш тёлөнү дөнөндең оюмун сормай болмадым.

-Ёсқол келген тёлө ингине аманы айыра билгенинде ишкеклигим жокъду. Жаланды сомын, байлыкъыны къула болгъан бир заманда да насылды болмаз. Адам күруу сюекледін бла териiden къуарламайды, ол ақылы байлыкъызы, иймансыз, муратсыз, талпынусуз жашааллыкъ түйюндө.

Бююнлюкъде республикада жаш тёлө организацияла көпдюле, ол менинек къуандырады. Жангыз да аланы ишлери Ата жүртүбүзүн сөөргө, милләттени арапларында тенглики сакъларыга буруулргыа көрекди, деденди ол.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Солдан онгнга: Барасби Хамгоков, Зумакульланы Борис, Чеченланы Хасан.

Герпегежде халкъ театрында ишлекенге жерлешлерибизе концертле къурагъанларды сабептеги этгенді. Сөз ююн, БАМ-га Россейни халкъ аристистасы Къулбайланы Людмила көп кере баргъанды, Нальчик курортту күлтүрле дворевици театра студиясында ашыгып сакълаандыла.

ВЛКСМ-ни башламчылыгъы бла Нальчикде автор жырлары фестивалы къурагъанды. Ол кезиуде уа бардлалыга совет къыралыны жанындан иги көздөн къараптагынды. «Аллай төрт фестиваль бардыргын эдик, деди уашак нёгерим. - Алагыа кырылды битеу жерлеринден да көлтеги эдиле жырчыла. Аны чеклериңдин пионерле къуруулушлагы кеси къоллары бла эшген жөн кийимлени, китаплана, башка сауғаланы жи-

спубликада арасында уа биз аланы биринчиден болуп басмалагъанбыз. Бу иш Тимбора Мальбаховну бла партияны обконуму секретары Зумакульланы Борисни къатылыкъылары бла тамамланын болгъанды. Адам күруу сюекледін бла териiden къуарламайды, ол ақылы байлыкъызы, иймансыз, муратсыз, талпынусуз жашааллыкъ түйюндө.

Бююнлюкъде республикада жаш тёлө организацияла көпдюле, ол менинек къуандырады. Жангыз да аланы ишлери Ата жүртүбүзүн сөөргө, милләттени арапларында тенглики сакъларыга буруулргыа көрекди, деденди ол.

Унтулмазлық дата

ПАТРИОТЛУКЪНУ БЛА ЖИГИТИКНИ ЁМЮРЛЮК ШАУДАНЫ

1812 жылда 12 (24) июнуну эрттенилигінде Наполеоннұ «Деменгили аскері» Немандан уруш этип ётююн башлагыңды. Россейни чекиз-кыйысыз төзелерине тыш жерледен артықъылыштыланы зор бла кириулері, орус халкъына бирча сөөлил алага көажа союели Ата жүрт урушнұ башланғаныны белгисі болғаны. Деменгили кырылалыбызында тарыхында уа бу көзауат энчи жерни алады. Аны көзиүонде күйсюз сермешге кирген халкъ учлаучулдан эсе бийгирек, ниет жаны бла коччюлек болғаны да туурады.

Ата жүрт урушнұ эм магъаналысына Можайскден тябъя болмай Бородино элни къятында 26 авгууста (7 сентябрьде) барғын белгили демлес саналады. Ол тарыхда орус халкъыни кишилигини, батырлығыны, патриотлугъын ёмюрлюк белгисича къалғынды.

Урушнұ ахырына дери ол күнледе алықъа узакъ эди, алай жаланда бир «эм магъаналы сермеше» ышаннган Наполеоннұ стратегиясыны онгмазлығы уа алгъындан оқынна баям эди. Орус аскер искусство уа, алчысы М.И. Кутузов болғын, аскерчилик низамзъя, байламлықлагъа, артиллериияны, атыланы, башка кючлени да фахмулу хайырланыгъа ышаннганды, таяннаны. Бизни аскер башчыбызын сермешге деп жер сайлау билгенин да чеरтирчады: ол тийрени жанларында къалын орман эмда тикле болғаныда; артиллерия позициялагъа

жагъаларында демлешген ётгюр инсанла, хорлам ююн жанларын-къанларын аямагъаны. «Бу күн, - деп жазғанда артадар» М.И. Кутузов, - кишилики эмда россей аскерчилини жигитликлерини ёмюрлюк эсгертмеси боллукъду. Мында битеу жаяу, атты аскерле эмда артиллерия бир атлам артха турмажынлай сермешгенді-

ларын, кюч-къарыуларын аямагъан орус солдатларын ётгюрлюклерин да ёмюрледе да есибизде тутханлай турругъя борчлубуз. Аланы атларын заманын толкъунлары бир заманда да жабалмазына толу ийнанабыз: Павел Тихонов, Иван Кондратов, Никита Фёдоров, Леонтий Шитиков, Ефим Говоров, Герасим Антонов, Артамон Лукин, Яков

Бородино сермешни ачы жаралары тартылып 130 жылдан сора ол тарыхлы жерледе совет аскерлеге андан да күйсюз, андан да отгырус жаны кючеучуоле бла биягычыа къаты кюреш бардырыгъя тошгенди. 1941 жылны көз артында Бородино түздө къаршыга къажау сюелген полковник В.И. Полосухин башчылык этген

ле. Аланы хар бири, учлаучулагъа бой салгъандан эсе жерлерinden темпей жан берирге хазыр эдиле».

Бу «кишилики ёмюрлюк эсгертмесин» солдатлары къызыл къанларын тёкген маҳтаулу халкъ къурғаңды. Ата журтну тарых бетлеринде

Бородин, Иван Морозко, Иван Золотов, андан сора да мингле бла солдат шинельле кийген ишчи адамла. И.И. Марков башчылык этген Москва ополчениени аскерчилири ёмюрлюк маҳтаугъа тийишледиле.

ягъа ол кезиуде таматалык этген белгилі совет полководец армияны генералы Д.Д. Леплошленко эсгериуперинде былай жазғында: «Хай, ол уруш алгъын жылладағына ушамай эди. 1941 жыл – 1812-чи түйюлдю. Алай кишилики, чыдамалылық, борчча кертичилек деген затта уа түрлөмегендиле. Бизни солдатыбыз да къатылығы бла Европаны сейирге къалдыргын гренадёрларын тишиши туудугъуду. Аны ёз жерин къорууларғыа итиниую уа алгъадан эсе да кючлю болур эди. Оруслула, украинлиле, белорусула, къазахлыла, битеу да бирге совет халкъларыны бирлешген къарыбул ююриню уланлары бла бир сатырда сюелгендиле».

Жылла ётгенилкіге, ата жүртлупарыбызында батырлықтарында унтулмайды. Бородино түзюн эсгертмесине халкъ салғын жолну бир заманда да кырдык басарык түйюлдю. Орус халкъны айтып-айтмазча

32-чи жаяу дивизияны командирлерини, политработниклерини эмда аскерчилирини жигитлери тарых жазмала да сакъланадыла. Кутузов, Наполеоннұ көргөн жер совет аскерлени фашист учлаучула бла сермешлени да шагъаты болғаны. Узакъ урушнұ эсде къалгъан флешперин бла редутларын бомбардировщиклери ача таушшарына танкаларындырылтып чархлары тюп-баш этгендиле. Ата жүртбизу маҳтаулу уланлары, ата бабаларыны жигитликлерин къатлап, сыйларын-даражаларын алгъынча бийкіде туталғаныда.

Уруш Бородино тийрелден ётген 5-чи арми

мажал дуппурла; аскерчили ётчера тап ызла. Кутузов Наполеоннға чабууллукъ эттерге квойынаныкъыга, маневр эркинліг а бермегенді.

Сермеш орус аскерлелеге жетишилли болғаны. Солдатла бла офицерле, ол узакъ күнледе Шевардинский редутда, Багратион флешиледе, Раевскийни батареясында, Утиций төппеде, Семеновское элни түйреспинде, Колоча сууну

белгили аскер башчыланы атлары алтын харфла бла жазылыпда: М.И. Кутузов, П.И. Багратион, М.Б. Барклай-де-Толли, Д.С. Дохтурев, Н.Н. Раевский, Ф.П. Уваров, М.И. Платов, Н.А. Тучков, П.П. Кановицкий эм кейт башхала.

«Деменгили аскер» уу-датылғынан сермешде, анда къаршы 50 минг адамдан артығын тас этгенді, хорлам ююн жанларын-къан-

жагъаларында кеси-кесине ышаннган француз армия орус аскерчилини тауелликлерин биогалмагъандыла, сындыралмалында. Атлары айттылған аскер башчыла Даву, Ней, Мюрат, Жюно, Богарне, аслам кере хорламын алтын-күшүн туталғанла, бу жол Кутузовнұ армиясыны солдатларыны чыдамалылықтарын уауыттырыкъ кюч табалмай къалгъандыла.

ётгюрлюгү туура болгъан озғын ёмюрлени къазауат жылларына сейир бир заманда да таркаймазлығы хакъды. Хар россейлиге Бородино жаланда тарых угъай, патриотлукъын ёмюрлюк шауданыды.

Ол кезиулемден бери 206 жыл озғынды. Алай тууғын жерни азатлығы ююн жанларын-къанларын амай Наполеонн зорлаучуларында къаршы болуп сюелген халкъларыбызын атлары айттылған жашларыны жигитликлери бла батырлықтары бүгүн да миллет ёхтемелик сезимни түдүргөнлөй түррады.

Туризм

Таула базынында оғурамайдыла

Жылны кайсы кезиүндө да Элбруса ёрлерге сойгендө аз болмачудула. Аланы арасында бийик таулада туралу жорукъларын бузгъанла да көпдоле. Бир көре кроссовкала, джинса көнчекле бла женил ёргө жан кийип турған турист Азауда ишлегенпендер: «Канат жол ингріде жабылғынчы Минги тауну башына

рине да ёрлеңүн жорукъларында оғылатынында, керек болса, сөлеширгө телефон номерле да бериледиле, дейді.

Пәндиңи Абдуллахны оюмна көре, туристлени эсептеге салыу закон бла бегитилиргө тийшилди. Минги таугъя ёрлерге сойген ким болсада, алгъя күтхарыу службагъя барыргъа, андан сора

«Ёрлөп тюшаллықмамы?» - деп сорғынан эшитген эдим. Европаны тәлпесине чыгынну аллай бош ишке, андан сора да, көлпе санаң болурла.

- Көртиси бла да, биринчи къарағында, жол къыйын көркөндейді: анда улуп тикеле, шиши турған къаяла жокъуда, - дейді Элбруса бийик тау излеу-күтхары отрядны башчысы, Россейни сыйынды күтхарычусу Пәндиңи Абдуллах.

- Алай тыңылды хазырланмай, керекли экипировканы алмай, жолну тыңылды билмей чыкъгъанланы да бузлада терен тешикле, боран, къаты жең, къар дегенча тюрлю-тюрлю къоркъула сакълайдыла.

Ала уа жылны кайсы кезиүндө да бийикликкеде терк-терк түбейдиле. Башына минингенде неда эншіше түшгендө, адамла ычынып кетерге да боладыла, ол а ёлумгө келтиреди неда саулуқтарына чып тюшеди.

Күтхарычу байлай барама

деп билдириген, эсептеге алынган адамланы күтхаргъан тынычырақ болғынан эгертеди. Аланы жоллары, башына не заманда жетериклерини эм арта къайтырыкъларыны заманлары белгилиди, кесле-

я жолгъа чыгъарғыа керекди. Насыпха, арт жыллада ол жаны бла ахшы тюрнируле бардыла. МЧС-ни информация арапалы, басма органы билдириу-анғылатыу ишни тири бардырылғанларын хайрындан түристтеге низамъя сыйынна башлайтында. Аланы көбүнчө эсептеге түшедиле, хазырланыудан ётедиле.

Минги тауну башына чыгъарға стойгендеге уа күтхарыу служба берген эсептеге сейр болупра: былтыр тау маршрутта бла 1903 къаумут ётгенди - 12147 адам. Аладан 620 къаумут тыш къыралладан келгелене эдиле - битеу да 4 минг түрист. Кеслерин эсептеге салдырмагъанда да болғандыла, ала къыйын болумлагы тюшерден да къалмагъандыла.

Бир жылны ичинде отряд 156 излеу-күтхарыу операцияда болғанды, 117 адамны жанын сакълагъанды. Жарсынгъа, белгисиз тас болғында, ёлгелде да бардыла. Ахыр 25 жылда отряд 2233 излеу-күтхарыу операция бардырылғанды, астанадын ёлумден сакълагъанды.

Анатолий ТЕМИРОВ.

ЗАМАН

БРИФИНГ

Хар окъуттуу юйге - къоркъуусузлукъ паспорт

РФ-ни Миллет гвардиясыны КъМР-де Управлениясын ведомстводан тышында охранасы жаны бла бёлүмүндө бардырылған брифингде жаны окъуттуу жылда билим берүү учреждениялада къоркъуусузлукъ къалай жалчытынгынгыны юсюнден баргъанды сөз. Журналистле бла тюбешиуге бёлүмнүн башчысыны орунбасары полковник **Игорь Кузьмин**, къалауурлукъуну инженер-техника амалларын хайрыланы эм къоркъуусузлукъ жаны бла бёлүмнүн татамасыны орунбасары майор **Заур Шомахов**, борччу халда сакъланырыгъа керекли объекттөк къалауурлукъуну къурау жаны бла бёлүмнүн татамасыны экинчи подполковник **Арсен Маршенков** келгендиле.

Жыйылынан ача, Игорь Кузьмин сабилени, акъыбалыкъ болмажындан саулукъларын, жашауларын сакълау Росгвардияны баш борчларындан бири болгъанын чертгендиле. «Биз татамалгын жумушла уа көпдоле: жаш төлүнью экстремизмча, терроризмча осал ниеттеден къоруулалдан башлап, школлада, билим берүү, соодуу учреждениялада къоркъуусузлукън жалчытыу га дери», - дегендиги ол.

Заур Шомаховын айтханына көре уа, Миллет гвардияны келечилери окъуттуу жыл

башланырны аллында анга хазырланы бла байламлы жумушланы барсыны да къатышандыла. Бюгюнлюкде уа КъМР-де школгъа дери, орта, професионал эм бийик билим берген учрежденияла 500-ден асламдыла. Аланы 75 процентин а ведомстводан тышында охрананы келечилери сакълайдыла.

Дерсле башланырны аллында ФСБ-ны, МЧС-ни, МВД-ны республикада бёлүмлери күллүкчүлары бла бирге мектепледе тинтиуле бардырылғандыла, башчыларынан къоркъуусузлукъуну жалчытыу, терактлардан сакъланы жаны бла эсертлиу га дери», - дегендиги ол.

Сёз билим берүү учреждениялада къоркъуусузлукъ паспортланы бериүүнү

юсюнден да баргъанды. Бюгюнлюкде уа 503 обекттин категорииясы тохташдырылганды, аладан паспорлары 297-синде бардыла.

Арсен Маршенкову а ведомстводан тышында охрана толтургъан ишни юсюнден айтханды. «Бизни служба сакълагъан объекттени къатында аманлыкъ этилген эсе, аны юсюнден къалауурларыбызгын айтырга тийшилиди.

Аланы энчи амал бла терк окъуна Росгвардияны тийшили къаумун чакъырыргъа онглары барды», - дегендиги ол.

Ызы бла журналистле тюбешиуге къатышханлагъа коруупа бергенди.

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Адам эм закон

Аманлыгъына женгидиргенді

Быйыл 16 майда РФ-ни МВД-сыны Элбрус райондо бёлүмюнде 21-жыллыкъ тырныауучу тарыбын келгендиле. Ол Интернетде электрон валюта сатып алыргъа умут этгендиле. Сатыну табып, ол айтхан счёта 69 минг сом салгъанды. Алай ача жетгелней, ол адам та булуп къалгъанды.

Оператив тинтиулені кезиүнде уа головный розыскны күллүкчүлары аманлыкъыны тапхандыла. Ол Кастилкай шахардан 28-жыллыкъ эр кишиди. Дагыстаннан полициячылары аны тутхандыла, ол этген аманлыгъына женгидиргендиле.

Ажашханла табылғандыла

Быйыл 31 августда КъМР-де Ич ишле министерствуна экстремизмге къажау бёлүмюндо күллүкчүлары Чегем районда коллегалары бла бирге оператив жумушланы кезиүнде 17-жыллыкъ кызыны Астраханьда тапхандыла. Ол, юйюнден кетип, жуукульярына кесини юсюнден билдиригендеги ыйыкъа боядиди.

Ол күн дагыда Нальчикде УМВД-ны полициячылары 27-жыллыкъ жашны тапхандыла.

Жуукульяры 16 августда аны тас болгъаныны юсюнден билдириген эдиле.

Налогладан албугъартыргъа кюрешгенді

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управлениесын артыкъда улуп ишлени тинтиу жаны бла бёлүмюндо күллүкчүлары «Алко-лайт» обществену башчысыны уголовный иш ахчандыла. Ол налоглана букулдургъанына (РФ-ни УК-сыны 199-чу статьясыны 2-чи кесегини «б» пунктү) эмда башха хыйлачылыкъ этер ючон жалгъан документе хазырлалыны (РФ-ни УК-сыны 327-чى статьясыны 2-чи кесеги) ишкелини барды.

Следствие ачыкълағынанча, обществену башчысы, жалған документе хазырлап, налог декларациягъа терс шартланы кийиргендиле. Алай бла 2016 жылны 2-4 кварталларында бла 2017 жылны 1-чи кварталларында РФ-ни бюджетине акцизледен 100,3 миллион сомгъа жуукукъ төлөмней къалгъанды.

Тинтиулені кезиүнде къатышханында жаны бла тийшили мадарла толтурладыла.

Басмагъа **ТИКАЛАНЫ** Фатима хазырлагъанды.

КОНКУРС

Айырмалы участковыйни жамауат сайларыкъды

Россейни Ич ишле министерствосу 11 сентябрьде «Халкъ участковый» деген кезиүү конкурсуну башлайды. Ол жамауатны жанындан право низамны сакълауучагъа шынында тарылуп күчүнүү кючлер, полицияда күллүкчү этиниу даражасын ёсдурюр эмдя участка уполномоченный толтургъан ишни белгилеет. Ол мурат бла къулрады. Эришиулен хар бёлүмюнде айырмаланы халкъ Интернетде къол кётюрүп сайлайдыла. Хар ким да аны ақылына көре полицияны участка уполномоченныйни атын бийикде жүрүтген ючон къол кётюрүп эркиндиги.

Конкурс юч бёлүмдөн къулрады. Аны биринчи регионларда бардырылышы. Бизни республикадан бу конкурсанда къатышхан полициячылары бла танышдырыр мурат бла уа КъМР-де МВД-ны сайтында оланы суратлары эмдя хар бирини юсюнден да къысха хапарла басмаланырыкъыда.

Къол кётюрүп биринчи бёлүмюнде 11-20 сентябрьде бардырылышы. Анда хорлагъ-анланы юслеринден шартла 7 октябрьде дери басмаланырыкъыда. Сайлауну экинчи жарымы уа 7-16 октябрьде боллукъду.

Усталыкъ

ЭЛБРУСНУ СУРАТЫН АНЫ ТЁППЕСИНДЕ ИШЛЕГЕНДИ

Россени Абстракционистлерини соузуну вице-президенти Анастасия Добропольская Европаны бек бийик тауна саналған Элбрусин тёппесинде аны суратын 124 секунда ишлегенди.

Художник дүнияны жети бек бийик тауларыны сыйфатларын көргөзтөргө кесине аллай борч салғанды. Ол Минги таугъя дери Косцюшко бла Килиманджарога кётюролгенди эмдә алды да башларына суратларын этгенди.

Бу күнледе уа кызы Элбрус-

ха ёрлегенди эмдә суратын салгъанды. Аны видеога алдырыптын адам 124 секунду рекорда санағанды. Ол ролике Къабарты-Малкъардан Интернэттеде бир ненча сагъаттын ичинде тогыз мингден аллам адам къарағанды эмдә жаратханды.

Тёппесине чыгып, тыш көрмюн саллып кезиую тау кайсы боллукъун Анастасия Добропольская алъыкъа жашырыныкъда тутады. Жети сурат да хазыр болсалы, алды не этиригиде белгисизди.

Билдири

Жаш тёллю палатаны жангы къаууму къуралады

КъМР-ни Парламенти Жаш тёллю палатаны жаны къауумун курап башлаганда. Анга кандидатланы республикалы эм жер-жерли жамааттар организацияла, муниципал къуралууланы бла шахар округларын жер-жерли самоуправление органларында жаш тёллю политика жаны бла кенгешчи органдар, политика партияларынан къынчыкъада тутады. Жети сурат да хазыр болсалы, алды не этиригиде белгисизди.

Документленни письмо бла биргэ жибериргө тийшилди. Битеу копиялада организацияны мухуру болупты көрекди.

КъМР-ни Парламентинде Жаш тёллю палатаны июндөн болумъя тийшилилүкде хазырланныган документленни 2018 жылда 6 октябрьге дери Нальчикде Ленин аты проспекте, 55-чи мекәмдә, 107-чи отоуга көлтириргө көрекди. Соруулары болганды бу телефон номерларе селешигиз: 42-60-84, 40-45-26.

Къиченинде жабарға жараулу тыңғылы эмдә уллу тентле сатыладыла. Къабарты-Малкъарны къалайна да жетдирирге онг барды. Тел: 8(928) 012-60-60.

Биченинде жабарға жараулу тыңғылы эмдә уллу тентле сатыладыла. Къабарты-Малкъарны къалайна да жетдирирге онг барды. Тел: 8(928) 012-60-60.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хая (баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЫЛУЛАНЫ Борис (жууапты секретарь),
МОКСАЛАНЫ Зухур,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууапты секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм аспалмы информацийны эркинликлерин къорулуп жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер —ПИ № ТУ 07-00118. Индекс - 51532

Газетти басмады “КъМР-Медиа” ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттени.

Газет “Тетрафограф” ООО-ны типографиясында басмаланынды. Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

ХЫЧИН ТУУРАМ

Чам хапарчыкъ

Бир ингріде райисполкомнан жыйынтыуунда колхозну башчысы Исса оттөт эттөде, совет органы председатели, къашын-башын тиょюп, тырман этди:

— Бу арт көзүнде сизге не болын эс да, бир да билімей, эрзинчелікке хорлата башлагын болурсуз дайме, ансы ишигини юсқондан сводка беруучу кыльыгызын да көйлөнбасын.

Исса, терк окъуна узалып, къапталыны ич жанында хүржүнүндөн бирге биокленнинг көп къастьылдан клаудан чыгарылды.

— Сөздөлорбыз а барды, алдына берейик, — деп, ол къапталууланы аудуруп-аудуруп барынлай жау жутуу сарылгында къастьыл жетди.

Аны аудурғызында, къастьыл ортасында хычин турам чыкыды. Ол арауанда бишширилген ылзары — кара тамъалары бла, хүржүнүнда көп жиорюгендөн къайын төркеми къабуучу къастьыл жетди, жыйынтыланалы көзлөрине уруунду: анда-мында кюлкюл къабынды, масхара сөзле

эшитиле башлады. Исса бир кесек абызыраса да, аны бети къызарса да, терк окъуна эс жыйыд: ол антсыз нөгер жашларыны хыянаты жеттенин сезди да, докладын юзмей, сөлешди:

— Олахай, Юсуп Къантемирович, сойсегиз ийнагызы, сойсегиз къюбүзүз, мен ант этеме, не кече, не кюн солуу алмай ишил айланыбыз. Тан, ашаргъя окузу на заман тапмаңындан, къатыкъызыбызы, ма көресе, хүржүнүбүзгү сүгүп жиорюбүз. Ол угъын эсэн, аны хүржүнүмдөн алып къабарыя окъуна онг тапмайма.

Боры да кюлдюле. Юсуп Къантемировичи кирича жыйырлыптын къош къашлары да сыланыла. Исса уа, бир зат да болмаянча сундуруп, докладын тохтатмай бордирди. Ол кеси да төгерекде халык жумушатынын эследи. Ол себептен докладыны ахырында хыилаышарды.

КАЦИЛАНЫ Хабу.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 7. Аламат.

8. Фитначылыкъ.

Тауулла жиүндөн этичую затладан бири.

12. Аны бла чалы да эшедиле, хыличини да сопакылайдыла.

13. Не этерин билмий сюелиу.

14. Кызыз, келин, ана...

17. Уялыну бир тюрлюсю.

18. Гитче чын.

Эски жомакъда ёкюз къызычыкъын аты.

21. Юлжо көгетни аты.

Тилчилиги аманлыкъыя кептирген.

23. Иш этиу.

25. Назмучу Созайлана... .

29. Уялыу.

Къызын сормай алыш кетиу.

33. Ағычны иелери.

35. Акылсыз одам.

36. Кюч.

Битимли тоз жер.

Къалауурлукъуда бири кетип, бири келин.

ЕРСИНЕ: 1. Бизде одамны ахыр кийими.

2. Аллай аты бла көл да, бай да барды.

3. Бир болуу.

4. Атлагча къараучу.

5. Атылычу зат, окъя орунна да жиорюгендөн.

6. Назму китап.

9. Атыны көреги.

10. Бай адамла алгъада юйлерини башларын аны бла жапхандыла.

14. Кеслерини сабийлерине

ахча төлеучу.

18. Герхана күмчак.

19. Эртенилкини бла кюн ортана

арасы.

24. Сабийге,

уллуга да арину айттыу,

эркелетиу.

27. Мал жегилген

уюлону иеси.

28. Артха

күйгөн ырысынг.

29. Тайтап

бай адам.

30. Аш күйде

башару.

Бир биргэ тансыкъылкъ саутт. Аллай аты бла түтүдүргөн ара.

31. шахар да барды.

34. Бай адам.

32. Аш күйде

башару.

ГАЗЕТНИ 108-ЧИ НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 1. Сюзме. 3. Кирги. 6. Эркелетиу. 8. Кыула. 10. Оба. 11. Сипи. 15. Тары.

16. Орам. 18. Окъ. 20. Обурлукъ. 21. Ай. 22. Аш. 23. Мараачу. 26. Ат. 29. Изеу.

30. Кюбе. 34. Хая. 36. Ана. 37. Акын. 38. Кечинчилик. 39. Артиш. 40. Жаркъа.

Ерсина: 1. Садакъа. 2. Мирыза. 4. Илияс. 5. Илячин. 7. Лаба. 9. Литр. 12. Илму.

13. Араб. 14. Ургу. 17. Орган. 19. Күш. 21. Аба. 24. Адек. 25. Чоюн. 27. Киеу.

28. Жерк. 31. Ахлупа. 32. Андий. 33. Оноула. 35. Абери. 37. Атима.

РЕДАКЦИИНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬСТВИЙ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,

Ленин аты проспект, 5

электронный почтасы:

ebor_50@mail.ru